

KARD ÉS LANT

A TÖRTÉNELMI VITÉZI REND PEST TÖRZSSZÉKÉNEK
KULTURÁLIS ÉS IRODALMI HÍRLEVELE 2024. JANUÁR

Tisztelt Rendtársak!

Mindenek előtt kívánok mindannyiótoknak egészségben,

békességben élhető új esztendőt!

Ezt követően köszönetet mondok az éves figyelmetekért, mellyel e szerény

hírlevelet végig kísértétek az 2023. év folyamán.

Köszönetet mondok továbbá, vitéz Vankó József hadnagy Úrnak,

akí segítségemre volt, s az egyházi vonatkozású témákkal gazdagította

hírleveleimet, bízom benne, hogy a továbbiakban is számíthatok munkájára.

v. Balog Barna törzskapitány

Kányádi Sándor: Csendes pohárköszöntő újév reggelén

*Nem kívánok senkinek se
különösebb nagy dolgot.
Mindenki, amennyire tud,
legyen boldog,
érje el, ki mit szeretne,
s ha elérte, többre vágyjon,
s megint többre.*

*Tiszta szívből ezt kívánom!
Szaporodjon ez az ország
emberségbe', hitbe', kedvbe'.
s ki honnan jött,
soha-soha ne feledje.*

*Mert míg tudod, ki vagy, miért vagy,
vissza nem fognak a kátyúk...
A többit majd apródonként
megcsináljuk.*

*Végük pedig azt kívánom,
legyen béke,
gyönyörködjünk még sokáig
a lehulló hópihébe'!*

Január 2.

JÉZUS SZENT NEVE

Tompa Mihály:

Jézus és a nép (részlet)

Az emberek közt széjjeljárván,
A büntől terhes föld határán:
Égi atyjának egy szülőtte
Isten országát terjesztette,
És e tőle épített, eredt
Ország alapja lön: - szeretet!
S melyért az égről földre szállott:
Javítá a bűnös világot;
S a szó, ha szent ajaki mondák,
Édes volt, mint a méz s orvosság.

Január 6.

A Szent Korona hazatérése

A hazakerült ereklyék – a korona, az ékes országalma, a jogar, a kard és az aranyhímzésű palást

„Az elnök, Jimmy Carter úgy döntött, hogy az Egyesült Államok és Magyarország kapcsolatainak lényeges megjavítására való tekintettel visszaadjuk Szent István koronáját, amely a második világháború óta amerikai őrizetben van." (elhangzott 1977 novemberében az amerikai Képviselőházban)

„A koronát nem a politikai rendszer képviselői, hanem a magyar nép kapja vissza.”

A Magyar Szent Koronája 1978. január 6-án érkezett vissza Magyarországra. Budapesten, az Országházban az „amerikai népet” jelképező küldöttség (élén Cyrus Vance amerikai külügyminiszterrel) ünnepélyesen visszaadta a „magyar népnek” (és nem az akkori rendszernek!) a Szent Koronát és a koronázási jelvényeket.

Több mint három évtized után tért haza a magyar állam önállóságának és függetlenségének ezeréves jelképe, a magyar nép legdrágább történelmi ereklyéje.

Szent Korona emlékérem

260 éve történt a madéfalvi veszedelem

1764. január hetedike a Siculicidium napja. A Siculicidium a népirtás (genocidium) és a székelyek latin nevéből faragott műszó, - alkotóját nem

ismerjük - amelyet székelyirtásnak fordíthatunk, bár az esemény helyszínéről madéfalvi veszedelem néven került be a történelemkönyvekbe. Maga a szó megfelel a kronosztikon szabályainak is, ugyanis betűit római számokként összeadva egy évszámot kapunk, az emlékezetes esemény évszámát: MDCCLVIII-t, vagyis a sicvlicidivm az 1764-es évet rejti. Az előzmények két irányból hatottak az eseményekre. Egyrészt az osztrák örökösödési háború (1740-1748) és a hétéves háború (1756-1763) kudarcai arról győzték meg a Habsburg-házat, hogy ha vetélytársaival szemben eredményes akar lenni, akkor hadseregét fejlesztenie kell. Ráadásul még a fokozatosan gyengülő Török Birodalom katonai ereje is komoly fenyegetést jelentett Mária Terézia uralkodása idején (1740-1780) a Habsburg Birodalomra nézve. Ezért a királynő 1761-62 során elrendelte, hogy - a Délvidék és Horvátország mintájára - a Kárpátok hegyláncai által jól védett Erdélyben is szerveződjön határőrség, egy olyan félkatonai szervezet, amely önerőből látja el feladatát állami hozzájárulás nélkül. Az előzmények másik szála pedig a Rákóczi-szabadságharcig (1703-1711) nyúlik vissza, melynek lázadó seregéhez az erdélyi rendek az elsők között csatlakoztak. Rengeteg székely sorakozott fel a szabadságharc zászlaja alá, és legtöbbjük mindvégig kitartott a "nagyaságos fejedelem" mellett. A szabadságharc leverése után a székely harcosok nem kerülhették el a Habsburgok megtorlását, lefegyverezték és adófizetésre kötelezték őket, régi kiváltságaikat eltörölték. Így került ellentétbe a Habsburg érdekek mentén a székelyek lefegyverzése majd újra hadrendbe állítása. Az ellentétet úgy kívánták feloldani, hogy a felfegyverzett székelyeket osztrák fennhatóság alá kívánták vonni. A székelyek évszázadokon át saját vezetésük alatt álló saját hadsereggel védték a Magyar Birodalom határait a honfoglaláskor egyezség által elnyert kiváltságok ellentételezéseként. A királynő rendeletét az osztrák fennhatóság miatt a székelység az ősi székely jogok elleni merényletnek tekintette. Ellenállásuk tehát nem a határvédelem megtagadására vonatkozott, hanem az ősi önállóságuk elvesztése miatti tiltakozás volt.

Hargitai Beáta: Madéfalvi emlékmű

A zömmel jobbágysorban élő románok készségesnek is mutatkoztak az ottani ezredek létrehozásakor, a székelyek azonban a korábbi sérelmek miatt igyekeztek sabotálni a királynő terveit. A Mária Terézia által teljhatalommal felruházott Adolf Buccow tábornok, katonai főparancsnok nem örvendett túl nagy népszerűségnek a fejedelemségben, s mindezt tetézték az 1762-es összeírásokkal kezdődő zaklatások, melyek rövid úton lázadáshoz vezettek volna. A királynő belátta az erőszakos sorozás veszélyeit, ezért 1763 tavaszán „felfelé buktatta” Buccow-t, kinevezte Erdély főkormányzójának. A katonai főparancsnoksággal Siskovics József bárót bízta meg, aki Lázár János gróf társelnökségével egy bizottság segítségével folytatta a toborzást. Azonban Mária Terézia határozott kérése ellenére a székelyeket továbbra is a megtörés eszközével igyekeztek besorozni, ez pedig érthető módon feszültséget szült. 1763-64 fordulójára általános jelenséggé vált, hogy amelyik székben megjelentek a császáriak, a székely férfilakosság jelentős része - esetenként a nőkkel, gyermekekkel együtt - a közeli erdőségekbe menekült, a bujdosók pedig idővel tömegekbe szerveződtek. A madéfalvi gyászos események előtt nem történtek fegyveres atrocitások, a gyülekező székelyek petíciókkal, küldöttségek útján igyekeztek lebeszélni a császári tiszteket az összeírásokról. Az egyik beadványban láthatjuk, hogy milyen világosan mérik fel a fenyegető helyzetet: „az idegen nagyszámú katonaság gyakran erőszakos foglalásba, üldözésbe kezdett, a székelység korábbi jogait eltapossák... Nem ismeretlenek előttünk azon törekvés veszélyei, melyekkel idegen országra kibujdosásra mintegy előkészítettünk; vesszük észre azon körülöttünk összevont és katonailag rendezett erős fegyveres csapatokat, melyek nem egyébért hozattak be lassanként, de minduntalan vidékünkre, minthogy alkalmas pillanatban, midőn nem is véljük, egy üdvtelen jeladásra, mintegy csatajelre, mi, szerencsétlen áldozatok meghódítva, fogságra jussunk”. Ebben a beadványban írtak arról is, hogy „jogainktól és kiváltságainktól megfosztva, vadakként ártatlanul lelövetünk, utánunk következő utódaink szomorú emlékezések közt” tartják majd számon a történeteket. Egy másik beadványban azt írták: „őfelsége önkéntes katonákat akar”, de a bizottság az erőszakhoz folyamodott, amikor a „székely vérrel szerzett kiváltságokat és ősi nemesi szabadságaikat” erővel elvenni és megsemmisíteni akarják, de a királynő „anyai nagy kegyelmére” számítanak.

A madéfalvi emlékmű avatása 1905. október 8-án

A székely mozgalmat az osztrákok végül katonai erővel verték le. A sorozást koordináló bizottságtól Carato alezredes arra kapott utasítást, hogy erőszakkal verje le a háromszékiek és kászonszékiek által is támogatott helyi ellenállást. Siskovics parancsára a terror eszközeivel is bátran kacérkodó Carato alezredes 1764. január hetedikén hajnali 4 órakor bekerítette a békésen alvó falut, Madéfalvát (ahová a székely ellenállási mozgalom küldöttei gyűltek össze) ágyútűz alá vette, rohamot indított a székelyek ellen. A felgyújtott házakból kitóduló férfiaknak nem volt módjuk felvenni a harcot, az asszonyok, gyerekek mit sem tehettek az orvtámadás ellen. A vérengzésben elesettek száma máig bizonytalan: korabeli feljegyzések közül Losteiner Lénárd nyomán 183-ra becsülik az elesettek számát, Benkő József 186, Rettegi György 600, M.C. von Heidendorf szász emlékiró 400 főt említ. Dr. Balló István, a madéfalvi veszedelemről az emlékállítás kapcsán kiadott krónikájában 500 halottról és 1000 sebesültről ír. A kétségbe ejtett székelység egy része inkább elhagyta szülőföldjét, mintsem tűrje a gyalázatot, másik fele pedig maradt, besorozták, megfenyítették. A brutális fellépés mindazonáltal megtette hatását, ugyanis a többi szék lakossága az ágyúkkal felvonuló császári katonaság előtt végül letette a hűségesküt, az összeírók pedig 1764 során felállították a királynő által kért ezredeket. Mindennek dacára a „madéfalvi veszedelem” nem maradt következmények nélkül: a következő hetekben, hónapokban több ezren keltek útra a Székelyföldről a Kárpátok túloldalán fekvő Moldvába, hogy a Török Birodalom fősége alatt megmeneküljenek a katonai szolgálattól. Ahogy a székely nyelv mondja, a kitelepülők „elcsángáltak” Erdélyből, ezért a későbbiekben csángóknak nevezték azokat az emigránsokat, akik új otthonukat végül nem Moldvában, hanem attól északabbra, Bukovina területén találták meg. Ez a ma Romániához tartozó terület 1775-től Habsburg uralom alá került. Kormányzója a történelem leghíresebb huszárcsínyét végrehajtó Hadik András gróf lett. Hadik élete végén kegyelmet eszközölt ki a Habsburg kényszersorozás elől Moldvába menekült székelyeknek és családjaiknak, akiket az általa kormányzott

Bukovinában telepített le. A bukovinai székely települések közül Hadikfalvát és Andrásfalvát is hálából róla nevezték el. A moldvai székelyek például Istensegíts, Hadikfalva és Józseffalva településeken - ma is jelentős magyar közösséget képeznek. A madéfalvi veszedelem halottjai tömegsírba kerültek, és a gáztettekben pokolian leleményes Habsburg hatalom a tömegsír fölé emlékművet helyeztetett - „a székelyek megfélemezett gőgje nyugszik itt” - felirattal. A Madéfalván történtek azért is sokszorosan fájdalmasak, mert az osztrák hatalom hozzájuk hű magyar vezetőkkel hajtatta végre a vérontást. Amikor Buccow egymást követően kudarcot vallott, a panaszok viszont sokasodtak, a királynő felmentette őt, új bizottságot alakított, amelynek minden tagja a hatalomhoz hű magyar volt, így a nép nyelvén szólhattak az előkészületek során.

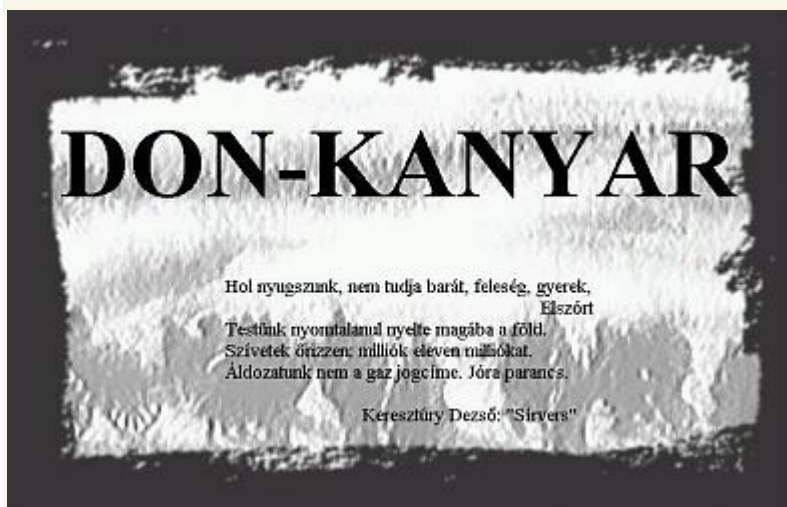
Az új bizottság elnöke Gyalakuti gróf Lázár János kinevezésekor 60 éves volt. Családja a szárhegyi Lázárok egyik kiszakadt ága. Segesváron született, a nagyenyedi kollégiumban tanult. Külföldi tanulmányai során klasszikus műveltségre tett szert. Annyira elsajátította a latin nyelvet, hogy versei egy részét latinul írta. Hazatérte után a bécsi udvar szolgálatába állt. A bizottság másik tagja gróf Bethlen Miklós főkormányászi tanácsos. Harmadik tag báró Siskovics József, aki szegedi magyar családból származott, apja a város szenátora volt. Fiatalon önként jelentkezett katonának. Kinevezésekor már altábornagy, kitüntették a Mária Terézia katonai lovagrend középkeresztjével is. Siskovics, aki tulajdonképpen levezényelte a madéfalvi veszedelmet, és látta a nagyszámú halottat és sebesültet, 1764. március 24-én - amikor Kőhalomban találkozott az odaérkező büntető bizottsággal - így nyilvánult meg: „A székely népen, hogy egészséges maradjon, minden évszázadban egyszer eret kell vágni. Ebben az évszázadban Siskovics [ő saját maga] megtette”. Az esemény nagyszerű irodalmi megjelenítését találhatjuk Nyíró József „Madéfalvi veszedelem” című regényében. Ez a remekmű igazi „székelyregény”, melyben egy magára hagyott népi közösség történelmi sorsának, „szenvedéstörténetének” elbeszélésével

hívja fel rá a figyelmet, hogy Erdély maradék magyar karakterének fenntartása és védelme nem képzelhető el a székely közösség védelme nélkül. Az esemény előtt tiszteleg Székelyföld egyik első, modern értelemben vett emlékműve is, amely képzőművész és építészek bevonásával, a közösség jelentős anyagi áldozata révén készülhetett el. Minden bizonnyal ez volt a leghosszabb ideig készülő környékbeli emlékmű. Többszöri nekifutásra 1891-ben kezdődött meg a gyűjtés, majd hét év telt el az első pénzadományoktól a turul oszlopra helyezéséig. Majd újabb hét évre volt szükség, hogy az adósságokat törlesztve, az ünnepélyes avatóünnepségre is sor kerülhessen. Az emlékművet Tamás József, csíkszeredai születésű, Budapesten élő építész tervezte, a kivitelezés munkálatait Szász István szépvízi építész vállalta. Az emlékmű márványtábláját Sántha Nándor budapesti vésnök készítette, míg az oszlopot ékesítő turul alakja Köllő Miklós gyergyócsomafalvi szobrász alkotása.

Január 12.

Megkezdődik a magyar csapatok elleni szovjet támadás a Don-kanyarban

„Hajtsunk fejet némán és gondoljunk rájuk,
Egy percnyi csendet mit emlékükre szánunk.
Nincs bosszúvágyunk, azt szívünk nem akarja,
Légy örökké gyászunk árvák Don-kanyarja.”

„Hol nyugszunk, nem tudja barát, feleség, gyerek.
Elszórt
Testünk nyomtalanul nyelte magába a föld.
Szívetek őrizzen: milliók eleven milliókat.
Áldozatunk nem a gaz jogcíme. Jóra parancs.”

Németország 1941. június 22-én megtámadta a Szovjetuniót, a villámháborúnak elképzelt hadjáratához néhány nap múlva Magyarország is csatlakozott. A budapesti kormány a hitleri hadigépezet támogatására a keleti frontra vezényelte a 2. magyar hadsereg alakulatait.

1942 július 24-én érte el a Friedrich Paulus tábornok parancsnoksága alatt álló német hadseregcsoport a Dont. Ezt követően két részre bontották a hadsereget, egyik része a Kaukázus felé nyomult előre, és augusztus végére elérte a hegyvonulat magaslatait, azonban a Szovjet Hadsereg erőit nem sikerült a Kaukázusból kiszorítania. A másik része, amely a 2. német, a 2. magyar és a 8. olasz hadseregből állt, Sztálingrád ostromára vonult fel. Augusztus 8-án érték el a Volgát Sztálingrád térségében, majd megkezdődött a benyomulás az elővárosokba. Súlyos utcai csatákban a németek megszerezték a város feletti uralom egy részét, a városközpontot azonban nem sikerült elfoglalniuk. November 19-én indult meg a Vörös Hadsereg ellentámadása heves tüzérséggel és harckocsi támadásokkal, bezárult a gyűrű az ostromló német erők körül. Szovjet győzelemmel zárult a csata, és egyúttal döntő fordulatot eredményezett a háború menetében. December 12. és 19. között a németek kísérletet tettek a bekerített erők felmentésére. Hitler elutasította a kitörésre vonatkozó kérelmet. 1943. január 02-án a németek elkezdték a visszavonulást a Kaukázusból.

Január 12-én szovjet támadás indult a Donnál a 2. magyar hadsereg ellen. A szovjet támadást az urivi hídfőből indított erőszakos harcfelderítés vezette be a IV. hadtest 7. hadosztályának védőszakaszán. A következő napon támadásra indult a szovjet 40. hadsereg, majd 14-én a scsucseji hídfőből a 3. harckocsihadsereg is. E napon az esti órákban már egy 50 kilométer széles és 17 kilométer mély rés tátongott a magyar védelemben.

Az első napokban a magyar csapatok szívósan ellenálltak. A katonák mindaddig kitartottak, amíg működött a vezetés, és volt mivel harcolni. Január 15-én azonban a szovjet támadó egységek elvágták a hadsereg többi erőitől a III. hadtestet. A nap estéjére az áttörés szélessége 100 kilométerre növekedett. A vezetés cselekvésképtelen volt, a páncélhárítás gyenge, és a tüzérség kiesett. Jány Gusztáv vezérezredes hadseregpáncsnok január 16-án kiadta az előzetes intézkedést a VII.

hadtest és az 1. páncélos hadosztály visszavonulására. A német B. hadsereg csoport azonban, amelynek alárendeltségébe a 2. magyar hadsereg tartozott, nem engedélyezte a visszavonulást. A 2. hadsereg részekre szakadt, és vezethetetlené vált. Január 17-én végül mégis elrendelték a magyar csapatok kivonulását. Sikerült egy 8 kilométeres folyosót nyitva tartani. Január 24-én a 2. hadsereg maradványai kiváltak az arcvonalból. A parancsnok ekkor adta ki a csapatokat súlyosan sértő "... A 2. Magyar hadsereg elvesztette a becsületét..." kezdetű hadparancsát, amit semmi nem indokolt.

A hadsereg életben maradt katonáit március 5-én hátravonták a Dnyeper folyó nyugati partjára, hazaszállításuk április 6-tól május 30-ig tartott. Jányt, aki az utolsó vonattal távozott, Horthy Miklós kormányzó 1943. augusztus 5-én felmentette parancsnoki tisztéből. A tábornokot a Népbíróság 1947 októberében háborús bűnösnek halálra ítélte, majd november 26-án kivégezték. 1993. október 4-én a Legfelsőbb Bíróság felmentette Jányt a háborús bűntett miatt emelt vád alól.

A doni veszteségekről nem rendelkezünk pontos adatokkal. A hadtörténetírók a legnagyobb magyar katonai katasztrófaaként jegyzik a Don menti csatát, amelyből a mintegy kétszázévezres magyar haderőből csaknem 150 ezer katona soha nem tért haza.

A szovjet áttörés helyszínén, a Voronyezstől 70 kilométerre fekvő Bolgyirjovka község mellett 1997 nyarán emlékhelyet avattak. A környékbeli tömegsírokból mintegy kilencezer, a harcokban elhunyt és korábban a magyar csapatok által eltemetett katona földi maradványait helyezték végső nyugalomra az itt felállított kopjafák alatt. A térségben csaknem félszáz magyar katonatemetőt azonosítottak. Ezek fennmaradásáról, illetve - Rudkinóban - központi magyar katonatemető létesítéséről kormányközi megállapodás született. Az emlékhely kiépítése 700 ezer dollárba került, a munkálatok egy részét az orosz fél végezte el, a szovjet államadósság törlesztése keretében.

A bolgyirjovkai emlékművet Törő György fafaragó művész - egykori katona, nyugállományú ezredes - tervezte és készítette. A felülnézetből a Szent Koronát idéző emlékhely középpontjában egy hármás halom emelkedik, rajta kopjafa, egy negyedtonnás, kétnyelvű feliratos márványkővel. Félkörben további hat kopjafa áll, összességükben a honfoglalás hét törzsére, illetve - faragványaikkal - hét magyar tájegységre emlékeztetve. Az avatáson a hivatalos magyar delegációk tagjai mellett részt vettek az Oroszországi Föderáció és a pravoszláv egyház helyi képviselői is, a magyar és orosz feliratú emlékhelyet a voronyezsi pápa is megszentelte.

Január 16.

Az irredenta szoborcsoport felavatása

„A háború fegyveri elhallgattak, szólaljanak meg a múzsák. Lelkesítsenek, acélozzák meg a lelkeket, az elszakított magyar földekre vigyenek reményt és kitartást, a megmaradt magyar földeken élesszék a hazaszeretet tüzét” (Horthy Miklós a „Vérző Magyarország” című antológia bevezetőjében)

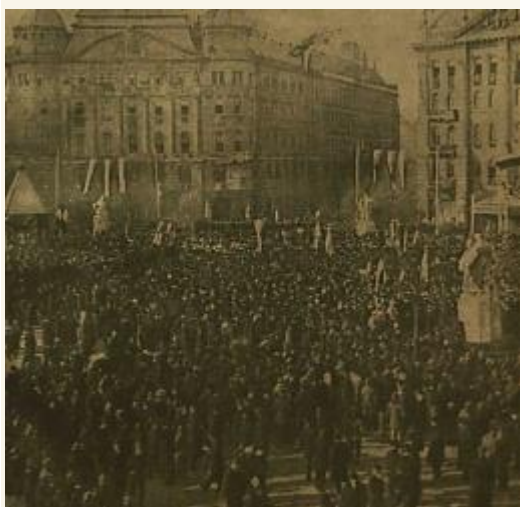
„Nincs Európa nemzetei között egy sem, amelynek mélyebb nemzeti érzése volna, mint a magyarnak, kinek számára országa feldarabolása végtelen bánatnak a forrása. E mérhetetlen fájdalom viharos tiltakozással párosulva a szülője az új nemzeti szoborműveknek, amelyeket nemrégiben Budapesten emeltek” (Kineton Parkes)

1921. január 16-án, vagyis éppen egy évvel Apponyi Albert Magyarország védelmében elhangzott híres trianoni beszéde után avatták fel a Szabadság téren az irredenta szoborcsoportot, vagy alternatív nevén a Magyar Feltámadás szoborcsoportot.

Előzmények

Az igazságtalan békeszerződés következtében jelentős területeket és népességet veszített Magyarországon a békediktátum azonnali és heves ellenkezést váltott ki a társadalom minden rétegéből. Nem szükséges érveket keresni ahhoz, hogy megértsük: az ország tragédiaként élte meg területe kétharmadának elvesztését. A magyar társadalom minden szintjén elemi erővel tört fel az egykor birtokolt területek visszaszerzésének igénye. Pomogáts Béla írta a „Trianon és a magyar irodalom” című könyvében: „Trianon - Mohács óta - a legfájóbb sebet ejtette a magyar nemzet testén, és teljesen természetes dolog volt az, hogy a Trianon utáni korszak magyar közvéleménye, nemcsak a hivatalos politika, hanem a szellemi élet és a magyarság legszélesebb tömegei sem fogadták el, fogadhatták el a diktatórikus békerendszer minden következményét.” Villámgyorsan született meg a magyar irredenta kultusz, nyugodtan mondhatjuk, hogy a magyar irredentizmus egyidős magával a trianoni békediktátummal. A Magyar Hiszekegy a mindennapok részévé vált, a magyarság úgy érezte, Krisztus szenvedéseit róta rá a sors. Az irredenta szó pejoratív, megbélyegző jelentést csak az 1945 utáni történetírásban kapott, amelynek lényege, alapvető feladata volt a Horthy-rendszer megbélyegzése, egyértelmű, minden mérlegelést elutasító elítélése. Abban az időszakban azonban ez nem számított másnak, mint a nemzeti szellem legtisztább érvényesülésének.

A szobrok leleplezése Budapesten január 16-án

Az irredenta olasz eredetű szó (irredento), „meg nem váltott, föl nem szabadított” (föld) a jelentése. Az Itália egyesítéséért harcoló XIX. századi olasz

egységmozgalomról kapta a nevét. Az egy nép által lakott földek egy országban való egyesítését kívánó mozgalmak összefoglaló megnevezése. Az irredentizmus politikai törekvése történelmi jogokra vagy nemzetiségi összetartozásra épül, az akaratuk ellenére idegen hatalom uralma alá került népek, területek anyaországához való visszacsatolása.

Gyors terjedését elősegítette, hogy számos, már egyébként is erős közösségi identitáshoz kapcsolódott, s hívószavai - mint például a nemzet újraegyesítése, a magyar egyházak és híveik felszabadítása, a nyugati civilizáció fontos bástyájának visszavétele, a helyi közösségek régi életviszonyainak helyreállítása vagy a családok újraegyesítése - tömegeket szólítottak meg.

Az érzéseknek pedig látható formát kellett adni. Emlékezni és emlékeztetni kellett, valamint példát mutatni, és erre a legalkalmasabbak a művészetek voltak.

Az Irredenta szobrok felavatása után az irredenta zászlót a Bazilikába viszik. Bal szélén a főszervező, Urmánczy Nándor

A trianoni békediktátum aláírását követő esztendőben, 1921-ben jelent meg Kosztolányi Dezső szerkesztésében a „Vérző Magyarország” című antológia, amelyben az ország tollforgató értelmiségének színe-java vallotta meg gondolatait, érzéseit az esszékben, elbeszélésekben, emlékezőkben, versekben az országcsönkítés traumájáról. Az antológia alaphangját Herczeg Ferenc alábbi, programot adó kiáltványa adta meg. Kár, hogy a jóslat lényegében tőlünk független része valósult csak meg, a kifejezetten rajtunk múló „egységes, művelt, munkás magyarság” képe sajnos csak álom maradt.

Szoboravatás

Ilyen előzmények után érthető, hogy alig több mint hét hónappal a békediktátum kihirdetése után Urmánczy Nándor „a megalkuvás nélküli magyar” kezdeményezésére már állt a budapesti Szabadság téren az Irredenta szoborcsoport.

A kezdeményezők szándéka az volt, hogy a felállított szobrok égre törő felkiáltójelei legyenek a nemzeti akarategységnek. Négy égő lángot akartak gyújtani a Szabadság téren, hogy a tévelygő nemzet sohase tévessze el szemei előtt a célt, a nemzeti összetartozás gondolatát és fontosságát. A világító toronynak szánt szobrok a művészet ékesszólásával hirdették az összetartozás jogát és a nemzeti cselekvőképesség gondolatát.

A szoborállítás gondolata gyakorlatilag már a trianoni döntéssel egy időben megszületett. Kertész K. Róbert neves építész, miniszteri tanácsos - a gondolat szülőatyja - biztos kézzel választotta ki a terv megvalósítására legmegfelelőbb szobrászművészeket Sidló Ferenc, Kisfaludi Stróbl Zsigmond és Pásztor János személyében. Az építészeti terveket - beleértve a szobrok posztamentusának megtervezését - Kismarty-Lechner Jenőre bízta.

Már a szobrok helyének kiválasztása is jelképes volt. Az egykori Sétatér reformkori kialakítását még Széchenyi István kezdeményezte. 1849 októberében pedig ezen a helyen végezték ki Batthyány Lajost, az első szabadon választott magyar kormány miniszterelnökét.

A felállított négy szobor a négy égtáj felé szétszóródott magyarságot jelképezte. A szobrok az elcsatolt területeket szimbolizálták, és azt, hogy a trianoni határokat átlépve minden irányban a történelmi Magyarország területén vagyunk. Ezért természetes volt, hogy a szobrok a négy égtájra kapták a nevüket.

A Szabadság tér északi félköríves járdaszigetein 1921. január 16-án hetvenezer ember jelenlétében avatták fel az elszakított országrészeket jelképező szoborcsoportot. A nagyszabású és megható ünnepségen ott voltak a nemzetgyűlés és a törvényhatóságok tagjai, az egyetemek és az egyházak képviselői - azonban a teret azok az egyszerű polgárok töltötték meg, akik jelenlétükkel tiltakoztak a békediktátum ellen. A szoboravató beszédet Urmánczy Nándor, az irredenta mozgalom emblemikus alakja tartotta. A nagyszabású ünnepségen Zadravecz István tábori püspök megszentelte azt az irredenta zászlót, melyet ezt követően a Szent István-bazilika szentélyében helyeztek el, és ezután minden évben körbehordozták a húsvéti feltámadási körmeneten.

Az ünnepi szentmisén került sor a nemzeti zászló felszentelésére is. A fehérselyem Szűz Máriás lobogó szélébe a 63 magyar vármegye címerét szőtték. A Szűzanya képe körül a régi magyar imádság volt olvasható: „Boldogasszony Anyánk, régi nagy Patrónánk - Ne feledkezzél meg szegény magyarokról!”

A főváros nevében dr. Sipőcz Jenő polgármester a következő szavak kíséretében vette át az együttest: „a főváros kegyelettel fogja megőrizni akkor is, amikor már csak célja vesztett jelképei lesznek egy nagy nemzet fájdalmának.” Nem tudhatta, hogy a történelem más sorsot szánt a szobroknak...

Az ünnepség befejező mozzanataként a Szózat hangjai mellett koszorúk árasztották el a szobrokat. Ezt követően az ünneplő közönség menetté a Bazilikához vonult, amelynek kapujában Kovács Kálmán apátplébános fényes papi segédlet mellett megőrzésre átvette át nemzeti lobogót.

A négy szobor

A kifosztott és megalázott Magyarország hitét és reményét kifejező négy szobor, a magyar fájdalom szobra a Szabadság tér északi, félköríves részén állt. Ívükkel a Kárpátok hegylánca által övezett történelmi Magyarországot idézték. Méretüket tekintve körülbelül háromméteres főalakok álltak a valamivel alacsonyabb posztamenseken. Nyugat, Kelet és Dél szobra kétalakos, míg Észak szobra háromalakos kompozíció volt.

A Kárpát-medence — ország feljebb már néhány helyen volt a halálraérett magyar szabadságharcosok — állították fel a párti éremmel együtt a szobrok a trianoni békeszerződés után a magyar köztársaságban. A szobrok elhelyezését az országban öt helyre tervezték, amelyek közül a legkevésbé jól megőrzött a szobrok. Észak, Dél, Kelet és Nyugat a négy szobor elhelyezése, mely mind a négy irányból jól megközelíthető.

A négy, egymástól elszakított járdaszigeten felállított szobor a négy égtájról kapta nevét, jelezve az ország minden égtáj felé történő megcsonkítását. Az egyes kompozíciók romantikus, hősi beállítások variációi voltak, melyeken duzzadó izomzatú héroszok, erőteljes férfiak, illetve védelemre szoruló nők és gyermekek, továbbá a magyar történelmi hagyomány szimbólumai által fejezték ki a tragédiát és a nemzeti ellenállást. A szobrok elé szomorúpreket (*Morus alba* 'Pendula') ültettek, a talapzatokat pedig borostyánnal (*Hedera helix*) futtatták be. Mindkét növény a bánatot jelképezi, temetők gyakori növényei.

A szobrok anyaga, az egyáltalán nem értékes és legfőképp nem maradandó műkő a háború utáni évek szegénysége, anyagbeszerzési nehézségei mellett bizonyosan azt a hitet is tükrözte, hogy a trianoni igazságtalanságot nem fogadhatta el az ország hosszan tartó állapotnak.

Az Irredenta szoborcsoport különlegessége, hogy a harci szellem, a trianoni ítélettel szembeni dac és bosszúvágy kétségtelen hangsúlyossága mellett az utódállamokkal szembeni harc helyett Magyarország fölényére és összetartó erejére helyezte a hangsúlyt a Kárpát-medencében. A szomszéd népek megjelenítésében a szobrok a magyarság szempontjából pozitív elemeket igyekeztek kiemelni odafigyelve egy-egy szomszéd nemzetre.

Észak

A négy égtájat megjelenítő szoborcsoporton belül így a főalakokat Magyarország jórészt harcias kompozíciókban megalkotott szobrai jelentették, hangsúlyozva a felbomlott ország Kárpát-medencén belüli „misszióját”, vagyis a szomszédos országrészek népeinek a védelmét.

Felvidék (Észak) Készítette Kisfaludi Stróbl Zsigmond.

Az emlékmű főalakja a három méter magas, keresztre feszített Hungária. A hozzáasimuló fiú a tót nemzet ragaszkodását jelképezi az anyaországhoz. A kettő egységét kivont karddal előretörő kuruc alakja védi, emlékeztetve arra, hogy a magyar szabadságért Rákóczi hadaiban tótok is küzdöttek. A vitéz és a kisleány egy irányba néznek, a közös irány nyilvánvalóan azonos célokat feltételez.

Kelet

Erdély (Kelet) Készítette Pásztor János.

A magyar őserőt megtestesítő Csaba vezér sisakos, erős férfialakja emelkedik védőn az elalélt, szenvedő ifjú fölé. Megpróbálja kiszabadítani a kopjafához láncolt, bilincsekbe vert, az elszakított országrészt szimbolizáló jelképes elalélt férfialakot, aki kezében Erdély címerét görcsös reménységgel szorítja. Erőtéljes és hatásos mű, amelyben az erő és az energia hiánya drámai kontrasztot teremtett.

Délvidék (Dél) Alkotó: a délvidéki születésű Szentgyörgyi István

Dél

A négy szobor közül Dél az egyetlen nem harcias kompozíció. Szentgyörgyi István békét, az összetartozás meghittségét és a jól végzett munka elégedettségét sugárzó alkotása kicsit visszarepít minket egy, a Trianon előtti jobb korba. Az érett búzakalász a Bácskát és a Bánságot, a korabeli Magyarország éléstárát jelképezte. A védelmezés motívuma itt is meghatározó, a magyar férfialak karddal és a magyar címerrel díszített pajzzsal kel a Délvidéket jelképező sváb leány védelmére.

Alpokalja (Nyugat) Alkotó: Sidló Ferenc

Nyugat

Az ifjú az elszakított nyugati vármegyéket jelképezi. Térdre hullva borul a magyar Szent Koronára, s míg jobbjával az ország testéről leszakadni készülő nyugati vármegyék címerpajzsát öleli magához, addig baljával görcsösen kapaszkodik a nagy magyar kettőskeresztes pajzsba. Fölötte áll Hadúr alakja, kezét nyugtatva az ifjú címert szorító karján, jobbjában védően tartva a nemzet pallosát. Arcán kemény dac, hit és önbizalom. Lábainál szárnyait repülésre tárva a Turul.

A tér nem sokkal később még egy alkotással gyarapodott: az Erekllys országzászlóval, amelyet 1928. augusztus 20-án avattak fel. A szoborcsoport túlélte a második világháborút, 1945 augusztus elején még a helyükön álltak a szobrok. A II. világháború utáni politikai berendezkedés azonban nem tudott azonosulni a szoborcsoport eszmeiségével, ezért 1945 augusztusában a szobrokat eltávolították a térről. Néhány évig a Szent István Bazilika pincéjében őrizték, később valószínűleg megsemmisítették őket.

Január 19.

Mészöly Miklós születésnapja

„Mindenre van garancia, csak a történelemre nem.”

„Aki hangosan biztosítja a csendet, az maga is zajt csinál.”

„Mai tévedéseink a holnap ügynökei.”

„Barátaim a bölények. Csapásaik a pusztán nyílegyenesek, mint a kifeszített kötél, száz meg száz egymás mellett. Hóviharban, ha az ügy reménytelen, nem trappolnak tovább ész nélkül, összeesésig. Megállnak, s megvárják, míg ellepi őket a hó.”

„Csak az képes belátásból lemondani a hatalomról, aki jószerivel mindig tudta becsülettel, hogy sosem is birtokolta azt, csupán gyakorolhatta.”

„Farkasszemet nézni a sorssal örökké nem lehet.”

„Bevált manipulálási eszköz: a következmények szférájában keresni és megtalálni az okokat. Így sikkad és ködösítődik el mindennemű politikai felelősség.”

„Csak aki előre megy, az meri megengedni magának, hogy hálás is legyen annak, aki megelőzi.”

„A jó emlékezetből telik ki az örökkévalóság.”

Mészöly Miklós (Szekszárd, 1921. január 19. - Budapest, 2001. július 22.) Kossuth-díjas magyar író, a Digitális Irodalmi Akadémia alapító tagja.

Szekszárdon született 1921. január 19-én Molnár Miklós néven. 1948-ban vette fel írói névként az egyik felmenő ág Mészöly vezetéknevét.

Szekszárdon érettségizett a Garay János Gimnáziumban. 1938 és 1942 között a Pázmány Péter Tudományegyetem Jogi és Államtudományi Karának hallgatója, ahol jogászdoktori oklevelet szerez. 1943-44-ben frontkatoná, szerbiai fogságban van. 1944-től munkásként, terménybegyűjtőként, malomellenőrként dolgozik. 1947-48-ban Szekszárdon laptulajdonos. 1951-52-ben a Bábszínház dramaturgja. 1956-tól szabadfoglalkozású író.

Az életmű gerincét elbeszélések, novellák, kisregények alkotják. Mészöly több esszé-, publicisztika-, dráma- és mesekötet szerzője. A korai rövidprózát a határozott szituációrajz, fegyelmezett szerkesztés, erőteljes atmoszféra jellemzi. A tömörítés, a távolságtartó narráció, a bölcséleti beállítottság és a formafegyelem szinte minden pályaszakasz meghatározója.

A Magasiskola (1956) a solymásztelep megjelenítésével a dokumentum tényszerűségét és a parabola utálatosságát egyesíti. Az atléta halála (1966) francia nyelven jelent meg először, majd a magyar kiadással egy időben német nyelven is. A Jelentés öt egérről (1967) realiztikus pontosságú, szilárd szerkesztésű s egyben példázatos történetek. „A szenvedélyes érdekeltség drámáját” követi az ószövetségi templomi nyomozó története, a Saulus (1968). E regényben a koncentrált elbeszélés, a parabolisztikus jelentéssűrítés a létélményt, személyiségállapotot nem mint pszichológiai anyagot, hanem formaalakító műalkotáselemet működteti. Az Alakulások (1975) két és fél évtized rövidprózáját átfogó, reprezentatív elbeszélés-gyűjtemény, a megújuló magyar próza sajátos dokumentuma. A Film (1976) regényformája „a kamera és rendezés reális fikcióvá” tételéből származik. A tágasság iskolája (1977), valamint az Érintések (1980) esszék, filozofikus fragmentumok, művészeti, elméleti reflexiók gyűjteményei.

A '70-es évek második felének prózakoncepciójában változatlanul megtartja jelentőségét az utalásos beszéd, ám mindinkább a helyzetek, idősorok rétege, a folyamatos narrációt, az epikus kontinuitást felváltó töredékesség lesz jellemző. A különböző időkben-terekben folyó eseménysorok párhuzamos, egyidejűsítő elbeszélése válik meghatározóvá a Megbocsátás (1984) című kisregényben, a kilencvenes évek rövidprózájában és a Családáradás (1995) című regényben is.

Sírja a Farkasréti temetőben

1990 szeptemberétől a Magyar Írószövetség elnökségi tagja. 1991-ben a Budapesti Magisztrátus tagja. 1992 és 1994 között a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia alapító elnöke.

Elhunyt 2001. július 22-én, hamvait 2001. augusztus 23-án helyezték örök nyugalomra a Farkasréti temetőben. Sírfelirata: „...Még csak most kezdődik minden...”

2004-ben Születésének évfordulóján, 2004.január 19-én tartották meg Szekszárdon a Mészöly Miklós Emléknap rendezvényét, ami azóta minden évben megrendezése kerül. Ezen a napon adják át a 2004-ben alapított Mészöly Miklós-díjat, valamint a város által alapított Mészöly Miklós-emlékplakettet. A díj olyan olyan magyar, illetve más közép-európai írónak adható, aki a tágabb értelemben vett fiatalabb nemzedékhez tartozik, jelentős írói, kritikai vagy irodalomtörténeti életművet hozott létre, és fontos társadalmi kérdésekben nyilvánosan is hallatja a hangját. Az elismeréseket Szörényi László irodalomtörténész, a Mészöly Miklós Egyesület elnöke adja át a díjazottaknak.

„...Mészöly országegyesítő egyéniség volt, aki nagyon jól tudta, hogy az ország a Kárpátokig ér...” (Szörényi László)

Január 22.

A magyar kultúra napja

„Ne legyen kultúra magyarság és magyarság kultúra nélkül.” (Kodály Zoltán)

„A magyar kultúra örök harc a hagyomány (népi műveltség) és a nyugati kultúra között. Béke csak úgy lehet, ha a népkultúra nő fel magas kultúrává, saját törvényei szerint, Európától csak azt veszi át, ami erre kell, s ezt is szervesen magába olvasztja...” (Kodály Zoltán, 1939)

„Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.” (Bartók Béla)

„Csak azt fogjuk megőrizni, amit szeretünk, azt fogjuk szeretni, amit megértünk, és azt fogjuk érteni, amit megértettek velünk.” (Baba Dioum)

„Kultúra annyi, mint tanulás; megszerezni, színvonalon tartani nehéz, elveszteni könnyű.” (Kodály Zoltán)

„A nemzet kultúrája nem lehet senkinek a személyes tulajdona, hanem közös tulajdon. Rontani, rombolni, pusztítani lehet, de építeni csak olyan állam képes, amelynek polgárai szabadon beszélnek meg egymás között, hogy mit helyes és mit helytelen gondolniuk és cselekedniük, s a versmértéket nem a süket önkény, hanem az én hallásom szabja meg. Ahol az én, te, ő, mi, ti, ők rendje egyszerre, de nem egymás ellenében uralkodik.” (Nádas Péter)

„Egy nép a kultúrája és hite nélkül megszűnik létezni.” (Laurell Kaye Hamilton)

„Kultúra annyi, mint tanulás; megszerezni, színvonalon tartani nehéz, elveszteni könnyű.” (Kodály Zoltán)

„A kultúra nem azt jelenti, hogy fogkeféd van és meg tudod indítani a gramofont. A kulturált ember látni és érezni tudja a szépet és a jót.” (Wass Albert)

„A műveltség nem ünneplőruha, amelyet hordani kell. A műveltség a helytállás segédeszköze, a kifejezés szerszáma, a vállalkozás fegyverzete.” (Németh László)

„A kultúra hordozóinál az érték úgy terem, mint a természetben: önzetlenül, gazdagon és bárkinek.” (Legány Dezső)

„Kultúrát ajándékozni (...) azt jelenti, hogy szomjúságot ajándékozol." (Antoine de Saint-Exupéry)

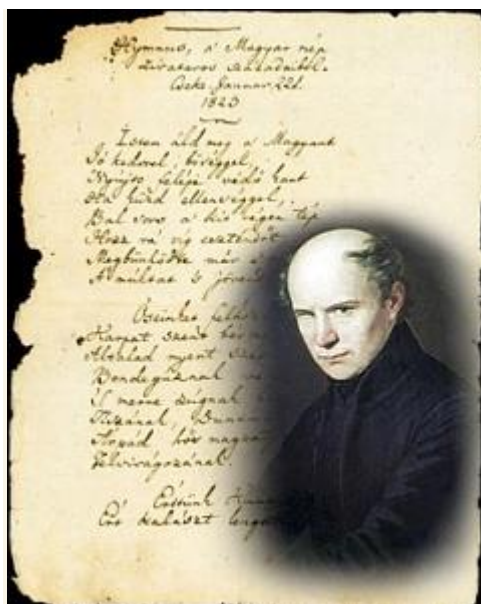
„Egy nemzet annyit ér, amennyit kultúrájának súlya, mélysége vagy magassága. Kultúrájának a fokmérője pedig mindig saját művészete volt és lesz..." [Rudnay Gyula]

„Verj bilincsbe egy népet,
vedd el ruhájukat,
tömd be szájukat,
még mindig szabad marad.
Vedd el munkájukat,
az útlevelüket,
az asztalt, amiről esznek,
az ágyat amelyben
alszanak, még mindig gazdagok.
Egy nép akkor válik szegénnyé és
rabbá, amikor ősei nyelvétől
fosztják meg:
akkor mindörökre elvesz."
(Ignazio Butitta szicíliai költő
Lingua e Dialetu című verséből)

A magyar kultúra napját 1989 óta ünnepeljük, annak emlékére, hogy [Kölcsey Ferenc](#) ezen a napon fejezte be a [Himnusz](#) megírását. A kultúra napjának megünneplésének gondolata ifj. Fasang Árpád zongoraművésztől, a későbbi kultúr-diplomatától származik, aki így fogalmazott: „Ez a nap annak tudatosítására is alkalmas, hogy az ezeréves örökségből meríthetünk, és van mire büszkének lennünk, hiszen ez a nemzet sokat adott Európa, a világ kultúrájának. Ez az örökség tartást ad, ezzel gazdálkodni lehet, valamint segíthet a mai gondok megoldásában is." „Kultúránk tesz felismerhetővé bennünket, ezért nagy felelősség, hogy miként ápoljuk, és milyen párbeszédet folytatnak a közönséggel, illetve egymással a művészeti szcéna szereplői." - hirdeti Hegedűs D. Géza. Nagy a felelősség, hiszen „A haza szűnik meg, ha megszűnik a centrum, az a kultúra, amelybe az ember beleszületett." - mondotta Oravecz Imre.

A Nemzeti Múzeumban őrzött kézirat szerint Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon fejezte be a Himnusz megírását Szatmárcsekén, (a kéziraton csak ennyi áll: Cseke, 1923. január 22.) és erre az eseményre emlékezve e napon ünnepeljük a Magyar Kultúra Napját.

Ilyentájt sokkal nagyobb hangsúlyt kapnak a kulturális rendezvények, és egy-egy program, esemény kapcsán sokan, sokféle módon próbálnak átadni, megmutatni valamit kulturális, művészeti életünk értékeiből.

A költemény megírása előtt is volt a magyarságnak összetartó, kollektív imádsága, a nép ajkán őrzött énekekkel, még ha nem is minden időszakban és nem mindig azonos belső erővel bírt is. Az anyanyelvű művelődés kialakulásával a magyar sajátosságoknak megfelelően - egymás mellett, néha egymással versenyezve és összeütközve - létezett a magyar műveltségnek egy protestáns és egy katolikus változata. A hagyomány szerint Bocskai István hajdúi harcba indulva a CX. zsoltárt énekelték, s később úgy tartották számon, mint a magyar reformátusok első számú énekét. A katolikus magyarság néphimnusza a Boldogasszony Anyánk és az Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga kezdetű ének volt. Az előbbi szerzője Lancsics Bonifác dömölki bencés szerzetes volt. A dal első írásos dokumentációját 1712-re vagy 1713-ra teszik. Az evangélikusok első számú éneke pedig az „Erős vár a mi Istenünk” kezdetű Luther ének volt. Népszerű volt - a hatóságok által többször betiltott - ún. Rákóczi-nóta is. Ez utóbbit Hector Berlioz és Liszt Ferenc is megzenésítette. De megemlíthetjük itt a Székely Himnuszt is a későbbi időkből.

A költemény műfaja óda, azon belül himnusz.

A himnusz (a görög 'dicséret, magasztalás' szóból) költői és liturgikus műfaj, az ódai műfajcsoport tagja, melynek tárgya és alkalma valamely istenség, esetleg elvont eszme, természeti erő vagy isteni tulajdonságokkal felruházott ember dicsérete. Az egyik legősibb lírai műfaj, a mitikus világképű kultúrákban mindenhol fellelhető.

A himnuszköltészet a középkorban élte virágkorát, része lett a vallási szertartásoknak, érintkezett az imaformákkal, és elősegítette a rímes-időmértékes verselés fejlődését.

A himnusz a későbbi korokban már nem csak vallásos tartalmakat fejezett ki, hanem bármely bölcséleti mondanivalót; és a hagyományos szerkezeti keretek is fellazultak. Így végül az ódával csaknem azonos jelentésű fogalomná vált: szárnyaló lendületű költemény, amelyet szinte bármely tárgy, téma - elvont eszme,

természeti jelenség, kiváló tulajdonságú ember, egy ország - magasztalására írhattak.

„A nemzetek választott énekei, ahogy mondtam, nem mindig költői remekművek. Sőt többnyire elég közepes versélmények. A Szózat azonban, mint a Himnusz is, tagadhatatlanul költői remek. Nyelve csodálatosan emelkedett, versépítése tömör, egységes, fölfelé ívelő gondolatainak látomásos ereje a költészet legtitkosabb magaslataiba emeli. Ez a költői varázs teljesen megejtette figyelmemet. Csak a világháború után döbbsentem rá, hogy ennek a költészetnek, mint minden igazi költészetnek, a valóság számára is jelentése és jelentősége van. Hogy ez a Szózat valóságos "szózat", azaz szóemelés: egy nemzet szava, önnön emberi öntudatán át, az emberiséghez.” - írta Babits Mihály.

Himnuszunk zenéjét Erkel Ferenc, zeneszerző és karmester szerezte 1844-ben, amikor a nemzeti dal zenéjére kiírt pályázatot megnyerte, és Egressy Béni zenésítette meg. 1844-ben a budapesti Nemzeti Színház mutatta be. Az ősbemutató után a Honderű tudósítója ezt írja: „Most csak az van hátra, hogy Erkelünk' gyönyörű himnusát többször adassék alkalom hallani, megismerni, megtanulni, annak jelessége kezeskedik, hogy az nem sokára a legnagyobb népszerűséget vívandja ki magának, s valódi magyar néphymnussá válandik.” (Honderű, 1844. július 6.) Az ország törvényileg elfogadott himnusza azonban csak 1903-ban lett. A szocializmus idején Rákosi Mátyás pártfőtitkár megbízta Illyés Gyulát és Kodály Zoltánt egy másik, „szocialista” himnusz szerzésével, amely szerinte a címerhez hasonlóan, - változtatásra szorult. Kodály Zoltán megjegyzése erre annyi volt: „Minek új? Jó nekünk a régi himnusz.” Ezzel az új himnusz témája lekerült a napirendről.

Ilyen Himnuszt egyetlen európai nép sem mondhat magáénak, mint amelyet nekünk hagyott örökül szatmárcsekei magányában a 33 éves Kölcsey. A reformkor talán legnagyobb költője versének - eredetileg - hosszabb címet adott: Hymnus - A magyar nép zivataros századaiból - mely vers nemzeti himnuszunkká, azaz egy közösség identitását kifejező énekké vált, s amelyet minden magyar ember elérzékenyülve és mélységes, szent áhítattal hallgat. Himnuszunk nem éltet királyt, uralkodót vagy más történelmi hőst. Európában talán egyedülálló módon ez egy közbenjáró imádság: „Isten áldd meg a magyart!” Himnuszunk az évszázadokon át szorongatott, kétségbeesett nép imádsága a magyarok megtartó Istenéhez.

A Nyugat 1923. évi 4. számában Krúdy Gyula így ír a Himnuszról „... a Himnusz, amely századok méltóságteljes áhítatát és imádságát éppen úgy tartalmazza, mint azt a fenséges pátoszt, amellyel a tizenkilencedik század szónokai magával az úristennel is dikcióznak a nemzet ügyéről. Magyarok imádsága lett, mert éppen úgy ágaskodik soraiban a nemzet napkeletről hozott büszkesége, mint a Duna-Tisza közén vállalt keresztényi alázatossága leborul. A költő Kölcsey írhatott irodalmilag értékesebb verseket, de a magyar rétorok legeleje nem adhatott ki lelkéből hatalmasabb nemzeti hangot.”

Budakeszi - Himnusz szobor

A kultúra fogalma nem pusztán a humán műveltségre, olvasottságra, nyelvre, színházra, zenére terjed ki. Beletartoznak mindazon értékek amiket az ember, az emberi társadalom teremtett eddigi léte folyamán. Kiterjed mind a szellemi, mind a tárgyasult környezetünkre, amelyek együttesen adják a kultúra egészét. Vagyis a magyar kultúra egészébe beletartoznak mindazon értékek, amit a magyarság teremtett - államhatároktól függetlenül - szellemiekben, s tárgyasult formában fennállásunk óta. A magyar kultúra igazi tartalmát az irodalom, költeményeink, a zene, a történelem, a múltunk és hagyományaink mellett az anyanyelvünk, a magyarságtudatunk, értékeink, és emberségünk adja. Az évfordulóval kapcsolatos megemlékezések alkalmat adnak arra, hogy nagyobb figyelmet szenteljünk évezredes hagyományainknak, gyökereinknek, nemzeti tudatunk erősítésének, felmutassuk és továbbadjuk a múltunkat idéző tárgyi és szellemi értékeinket. A Magyar Kultúra Napja előtt leginkább a magyar nyelv szeretetét, tiszteletét kifejező költeményekkel tiszteleghetünk, melyekre szép példákat találhatunk a magyar nyelv napja oldalon.

Az emléknapon országszerte számos kulturális és művészeti rendezvényt tartanak. E naphoz kapcsolódva adják át a magyar kultúrával, továbbá - 1993 óta - az oktatással, pedagógiai munkával kapcsolatos díjakat:

- Apáczai Csere János-díj

az oktatási miniszter által adományozható szakmai elismerés pedagógusok és főiskolai, egyetemi oktatók részére, kiemelkedő oktatási-nevelési-gyógypedagógiai munkáért, valamint a pedagógiai gyakorlatot segítő kiemelkedő tudományos tevékenységért.

- Brunszvik Teréz-díj

az oktatási miniszter által adományozható szakmai elismerés, amely kiemelkedő óvodapedagógiai munkáért, valamint az óvodapedagógus képzésben kiemelkedő munkát végző oktatók elismerésére adományozható.

- Éltes Mátyás-díj

az oktatási miniszter által adományozható szakmai elismerés, amely kiemelkedő gyógypedagógiai munka elismerésére adományozható

- Karácsony Sándor-díj

az oktatási miniszter által adományozható szakmai elismerés. Azoknak a tanítóknak adományozható, akik a gyermekek harmonikus személyiségformálásában huzamosan kiemelkedő munkát végeznek.

- Kiss Árpád-díj

az oktatási miniszter által adományozható szakmai elismerés, amely a pedagógiai újítások kidolgozása, illetve alkalmazása, a magyar neveléstudomány eredményeinek felhasználása és a pedagógia nemzetközi tapasztalatainak adaptációja terén kiemelkedő tevékenységet folytató pedagógusok és neveléstudományi kutatók szakmai munkájának elismeréseként adományozható.

- Németh László-díj

az oktatási miniszter által adományozható szakmai elismerés. Azoknak az általános iskolai, szakiskolai és középiskolai oktató-nevelő munkát végző tanároknak adományozható, akik a gyermekek harmonikus személyiségformálásában huzamosan kiemelkedő munkát végeznek.

- Szent-Györgyi Albert-díj

az oktatási miniszter által adományozott állami elismerés. A felsőoktatás területén, az iskolateremtő, a nemzetközi elismertségű munkát végző magánszemélyeknek adományozható.

Január 25.

Megszületett Fekete István

„Kerestem az utat, sirattam a tájat, a patakot, a poros utcát, a nádist, a cserszagú erdőt, mindent, de nem találtam kibúvót, és nem vettem észre, hogy közben - megtaláltam a Hazámat.”

„Az ember élete olyan, mint a patak. Néha megzavarodik, és törve-zúzva kiárad, de mindig visszatér a mederbe.”

„Minden félelmetes között a legfélelmetesebb az ember.”

„Az emberi társadalomban apró érdekekért vajmi gyakran fölládozzák jótevőiket azok, akik a cserbenhagyott jóságából éltek.”

„Jó lenne hinni. Jó lenne tudni, hogy valamikor ez az ország nem hivatalokból és parasztokból lesz, hanem emberekből. Egyfelé néző magyarokból.”

„Nem kívánok ragyogást, pénzt, dicsőséget. Csak egy tűzhelyet kívánok. Hívó lámpafényt, meleget azoknak, akiket szeretek. Egy darab kenyeret, csendet, pár halk szót, jó könyvet és kevés embert. De az aztán Ember legyen!”

„Adj sok szeretetet a barátaidnak, meglásd, visszakapod mind, és több lesz nekik is, és neked is, mint volt azelőtt. És ne őrizd a haragot, mint zsugori a pénzt, mert

állandóan kamatozik, és megeszi benned az emberi érték legmagasabb valutáját: a szeretetet."

„A berekben nincs protekció, és a tél nem ismer pótvizsgát. Itt állandóan tudni kell az egész anyagot, mindennap felelni, sűgni nem lehet, és egyetlen rossz felelet az élet bukását jelenti."

„Az értelem, a tudás és a lélek a miénk. Az Istentől kaptuk. Örökbe. De még ezekkel is azt teszünk, amit akarunk. Csak egyszer be kell számolni róluk..., hogy mit csináltunk velük."

„A katona nem azért van, hogy szúrjon, hanem hogy senki ne szúrhasson!"

„Minden tűz kialszik egyszer, de az ember megmarad, hogy újra és újra tüzet rakjon, és meglássa benne a saját örömét vagy bánatát."

„Az emberek és a tények elmúlnak, de a legenda, az örök!"

„Én nem szeretem az erejükben dölyfösködőket, mert tudom, egyszer úgyis elesett és szomorú lesz mindenki. A kemény tekintet: alázatos és révedező, a parancsoló nagy hang: lágy és kérő. Az ököl: kinyújtott, reszkető tenyér."

„Lám, jó jónak lenni. Megemelni a kalapot annak is, aki elesett, annak is, aki kopott és megfáradt, mert mindent, de mindent visszakup az ember: az ütést is meg a simogatást is."

Fekete István (Gölle, 1900. január 25. - Budapest, 1970. június 23.) író, számos ifjúsági regény és állati történetek szerzője, az „erdész-vadász irodalom” legismertebb művelője. Felülmúlhatatlan természetírásain, ifjúsági elbeszélésein és csodálatos állatregényein generációk sora nevelkedett. Jókai Mór mellett minden idők legolvasottabb magyar írója. Közel 9 millió példányban adták ki műveit magyar nyelven. Külföldön tíz nyelven, 12 országban, 45 kiadásban jelentek meg legismertebb művei.

Január 28.

Megjelent Gróf Széchenyi István Hitel című műve

A **Hitel Széchenyi István** műve, a magyar gazdasági szakirodalom egyik első képviselője. **1830. január 28-án** jelent meg, Széchenyi magyar nyelven írta. Megjelenése nagy vitát kavart, egy éven belül 3 magyar és 3 német kiadást adtak ki belőle. Megírásának előzménye, hogy Széchenyi 10 000 forint **hitelt** akart felvenni birtokai fejlesztésére, amelyet az osztrák bank **fedezet** hiányában elutasított.

Széchenyi István

...pénzbeli összeköttetésink hibás elrendeltetése s az abból természetesen következő tökéletes hja minden hitelnek. Ezen hiányt látom minden fizikai természetlenség okának, mikor p. o. 100 ezer vagy több holdnyi föld birtokosa csak egy forintról se tud bizonyos hitelt adni, s pénzben szűkölködik; a tőkepénzes ellenben helyet alig találhat, honnan várhatna bizonyos kamatot vagy idővel tetszése szerint a tőke rendes visszafizetését is. És éppen úgy látom a hitel híját minden erkölcsi romlottság s lelki aljasodás egyik fő okának is. Mert ha valaki pénzét 20-szal, 50-nel, 100-zal 100-túl* vagy még több uzsoráért adja kölcsön, annak bizonyára az ördöggel is van dolga, ki pedig 100-túl 20-nál, 50-nél, 100-nál többet ír alá, azt bona fide sohasem cselekszi, hanem csalni akar. Már ily alkudozók közt, kinek egyike embertársát nyúzza, másika pedig csalja, s hol Mephistopheles játssza a fő személyt, miként nevekedhetik emberség s polgári erény? És ha ezen szép társasági szokás több nemzéseken hat keresztül, s már anyatéjjel szívódik ezen gyönyörű régi elintézés – ugyan kell-e még több egy egész nemzet elrothadására? E dohos penészen épült régi pénzbeli szisztémánk nem hozta-e sok hazafi társunkat adósság dolgában többször immár oly keserves dilemmába, hogy szinte ostoba cselekvő s gazember közt alig lehetne harmadik rollát választania?*

A könyv írása közben gondolatait folyamatosan megosztotta titkos, plátói szerelmével, későbbi feleségével, [Seilern Crescence](#) grófnővel, aki elismerő kritikákkal bátorította őt német nyelven folyó levelezésükben. A mű a magyar gazdasági és politikai élet megreformálását hirdeti, különös tekintettel az akkor már archaikusnak számító [ösiség](#) (*aviticitas*) törvényére, és a jobbágyság intézményére. A magyar törvények értelmében ugyanis, 1351 (Nagy Lajos) óta a földbirtokosok nem adhatták el birtokaikat, és jelzáloggal sem terhelhették őket. Emiatt a tőkeszegény birtokosok nem vehettek fel hitelt a gazdaságuk fejlesztésére. A jobbágyság intézményének megszűnését Széchenyi *örökváltság* útján, fokozatosan képzelte el. Ez lényegében azt jelenti, hogy a jobbágyság egy előre meghatározott összegért cserébe megválthatja szabadságát, polgárrá válik.

Január 1-je Caius Iulius Caesar rendeletétől kezdődően az év első napja (Kr. e. 45/46). (Korábban március 1-je volt.) A kereszténység főleg bűnbánati gyakorlatokkal kívánta felváltani a rómaiak tobzódásba merülő ünnepléseit, karácsony nyolcadának utolsó napjára és így a római naptári év első napjára helyezve az Istenszülőről való megemlékezést a görög szynaxisz mintájára.

Róma városának liturgiája az ősi időktől (már az efezusi zsinat előtt is) megemlékezett Szűz Máriáról mint Isten anyjáról, mégpedig a keleti kereszténységgel egyetemben. A 7. századtól kezdődően főleg a spanyol és gall liturgikus hagyományok hatására az ünnep háttérbe szorult, és átadta helyét az Urunk körülmetéléséről való megemlékezésnek, mely a 13. századtól következetesen kimutatható a római liturgiában. Mária anyasága liturgikus ünneplésének legkorábbi újkori nyomait Dél-Amerikában találjuk (1751). A 19. század folyamán több egyházmegyében is megünnepelték, más-más napon. Végül az efezusi zsinat 1500. évfordulója alkalmából Szent XI. Piusz pápa a Lux veritatis enciklikában elrendelte (1931. december 24.) a Boldogságos Szűz Mária anyaságának évenkénti ünneplését október hónap 11. napján. Szent VI. Pál pápa aztán a keleti szynaxiszünnepek mintájára helyezte az ünnepet január 1-jére 1969-ben, visszatérve ezzel a római Egyház kezdeti, ősi hagyományához. (A keleti szertartású katolikusok december 26-án ünneplik az Istenszülő Szűz Máriát, a koptok január 16-án.)

Az ünnepet a Krisztusról vallott hitigazságok fényében szemléljük. Ő valóságos Isten és valóságos ember. Születése Máriától emberi természetének bizonyága. De mert Jézus valóságos Isten, a Második Isteni Személy, azért illeti meg Máriát az Isten anyja elnevezés – ahogy ezt az efezusi zsinat leszögezte.

Jézus Krisztus a Boldogságos Szüzet édesanyánkul adta, ezért az év első napján az egész esztendőt az Ő anyai gondoskodásába ajánljuk.

Istenünk, te Mária szüzi anyasága által örök üdvösséggel ajándékoztad meg a világot. Engedd, kérünk, hogy Isten Anyjának közbenjárását mindig érezzük, mert tőle kaptuk Fiadat, az élet szerzőjét. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Január 03.

Jézus szent neve

Jézus szent neve az egyetlen név, melyben üdvözülhetünk. Valljuk ma, amikor Jézus szentséges nevét ünnepeljük, még erősebben: „Jézus Krisztus az Úr!”

Szent Józseffel és Szűz Máriával Gábor főangyal közölte, hogy a megtestesült Igének, az emberi nem Megváltójának a Jézus nevet kell adni. „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát, mert ami

őbenne fogantatott, a Szentlélektől van. Fiút fog szülni, és a Jézus nevet adod neki, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.” (Mt 1,20–21) „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Íme, méhedben fogansz és fiút szülsz, és Jézusnak fogod nevezni. Nagy lesz ő, a Magasságbeli Fiának fogják hívni; az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját, és uralkodni fog Jákob házában mindörökké, és királyságának nem lesz vége.” (Lk 1,31–33)

Pál apostol írja: „Ezért Isten felmagasztalta őt, és olyan nevet adott neki, amely minden más név fölött van, hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd az égben, a földön és az alvilágban, és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus az Úr!” (Fil 2,9–11) Az apostolok cselekedeteiben ezt olvassuk: „... mert más név nem is adatott az embereknek az ég alatt, amelyben üdvözlünk kell” (4,12).

Jézus nevének monogramja (IHS) a szent név főleg liturgikus kódexekben található görög formájából alakult ki – később ebből lett a latinos átírású és értelmezésű: Iesus Hominum Salvator.

Jézus nevét Isten nevével azonos tisztelet illeti meg. A tiszteletet a ferencesek virágoztatták föl. Szent Ferenc végrendeletében meghagyta, hogy még azokat a papírdarabkákat is össze kell gyűjteni és tiszteletben tartani, melyeken Jézus neve olvasható. Ferenc nyomán aztán Sienai Szent Bernardin és Kapisztrán Szent János sokat fáradozott e név megünnepléséért a 15. században. Őket tartják a Jézus neve litánia szerzőinek is. Bernardin prédikációi végén táblát mutatott föl Jézus nevének görögbetűs rövidítésével (IHS), Kapisztrán Szent János egyik beszédében az ördög kísértése elleni egyik eszköznek Jézus nevének segítségül hívását tartotta. 1456. július 22-én Nándorfehérvárnál a keresztény sereg ajkán Jézus nevével, zászlóján a Jézus-monogrammal aratott győzelmet a törökök fölött.

Az Énekek éneke első sorait: „neved kiöntött olaj” (1,3) az Egyház szentjei mindig Jézusra vonatkoztatva imádkozták. A legfontosabb és leggyakoribb röpimák, olykor Mária nevével együtt: „Jézus!”, „Jézusom!”, „Jézus, Mária!”. A liturgikus könyörgések Jézus nevében zárulnak: „a mi Urunk Jézus Krisztus, a te Fiad által...”, az Üdvözlégy központi szava is Jézus neve: „áldott a te méhednek gyümölcse: Jézus”. A vértanúk Jézus nevével ajkukon haltak meg, de ez a kegyelem minden keresztény számára a jó halál egyik jele.

Jézus nevére épül a keleti egyház Jézus-imája: „Uram Jézus Krisztus, élő Isten fia, könyörülj rajtam, bűnösön!”

Jézus szent neve liturgikus ünneplését VII. Kelemen engedélyezte 1528-ban a ferencesek számára. Jézus szent neve zsolozsmáját XIII. Ince pápa 1721-ben az egész Egyházra kiterjesztette. Az ünnepet Szent X. Piusz pápa január 2-ára vagy az azt követő vasárnapra helyezte. Az ünnep 1969-ben kimaradt a naptárból, azóta azonban újra visszakerült, január 3-ára.

Az ünnep himnusza a Jesu dulcis memoria. A ciszterci lelkiségben született a Jézus nevére szerkesztett hosszú versfüzér, a jubilus. Róma egyik leghíresebb templomát a jezsuiták Jézus neve tiszteletére építették.

Istenünk, te úgy akartad, hogy az emberi nem az üdvösséget Szent Fiad megtestesülése által nyerje el. Add meg népednek, amely irgalmadért könyörög, hogy mindnyájan felismerjük: nem adatott más név, amelyet segítségül hívhatnánk, mint egyszülött Fiad neve. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Január 06.

Urunk megjelenése, Vízkereszt

Izajás próféta kiált ma megint nekünk: Kelj föl és tündökölj! Krisztus születését ünnepeltük, ma a bölcsek hódolnak előtte, kinyilvánítja magát a nemzeteknek. Öröm és hódolat Isten előtt. Hogyan sikerül ezeket teljesítenünk? El tudunk-e merülni Istenünkben, és átadni magunkat az örömnél és a hódolatnak? Csak a bölcs ember tudja, hogy még nincs kész, még van feladata, hogy még tanulhat, hogy van nála nagyobb. Milyen óriási ajándék Istentől, hogy ilyen közel jön hozzánk: ilyen nagyra becsül bennünket, gyenge és esendő embereket.

Nekünk, keresztényeknek az egyik fő feladatunk, hogy az idők jeleit felismerve a jelenben éljünk, és reagáljunk mindenre, ami körülöttünk és bennünk történik, s így éberrel őrizzük a krisztusi tanítás frissességét. Ám ezt a jelenben élést nagyon is meg kell gondolnunk azért, hogy ne szélkakas módjára éljünk, és ne egy hedonista élet legyen a miénk, amelyet az „élj a mának” szelleme vezérel. Mert a jelenben élni csak akkor tudunk keresztény módon, ha nagyon pontosan látjuk, mi is a célunk. S a célunk felé akkor haladunk biztos lábbal, ha szinte a lelki szemeink előtt látjuk azt. Izajás próféta erre bátorít ma minket: emeld fel a tekinteted, és lásd! Csodálatos látomást mutat a próféta. Áramlik a nemzetek kincse, ünnepre gyülekezik a nép. Mert elérkezett a világosság! A keresztény embernek is ez a reménye, ez a látomás van előttünk. Az időnk végén, amikor földi életünk véget ér, egy ünneplő közösségbe fogunk kerülni, ott lesz az Úr. Kitágul a szívünk, befogad mindenkit, és minket is befogadnak. Ez jövőkép, testvérek. Ezért érdemes élni, hogy a szeretetünk beteljesedjen. És már itt a földön lehetőségünk van elkezdeni a vándorlást. Mert mindannyian láttuk a Messiás csillagát! Keressük meg az életünkben azt a napot, amikor éreztük, hogy szükségünk van Istenre, amikor elismertük, hogy őt illeti a hódolat mint a világ urát, amikor Urunknak ismertük el őt. Amikor elindultunk megkeresni őt.

A bölcsekhez hasonlóan mi is Isten keresésében élünk. Vándorúton vagyunk. Legyen bátorságunk ezen az úton járni. Legyen bátorságunk segítséget kérni ezen az úton, ha úgy érezzük, hogy eltévedtünk. Újból és újból fel kell emelnünk a tekintetünket, és körülnézni, hogy valóban jó irányba megyünk-e. És ne felejtsük el az evangéliumi bölcsek példáját: ők,

amikor megtalálták, akit kerestek, nem letáboroztak, s aztán életük végéig az ő dicsőségében ültek. Hanem újból útra keltek. A mi sorsunk is ez, az állandó úton lét. De a Krisztussal való találkozás megmásítja az életünket nekünk is, ahogy a bölcseknek: más úton kell aztán visszatérnünk az otthonunkba. Új módon kell szemlélnünk az életünket. Isten állandóan meg akar újíteni bennünket. Hogy egyre jobban észrevegyük, mit kell tennünk a világban, hogy változatos legyen az életünk. Vízkereszt ünnepe van, s a víz megújító, tisztító, felfrissítő hatása jól ismert. Járja át ma szívünket a megújulás, hogy frissen és tisztán tudjunk haladni örök célunk felé. Ámen.

Január 07.

Urunk megkeresztelkedésének ünnepe

Nyilvános tevékenységének megkezdése előtt Jézus a Jordán folyóhoz ment, Keresztelő Jánoshoz, aki megkeresztelte őt. Jézus keresztelkedése epifánia, istenségének jele: keresztelkedésével igent mond az Atya akaratára. Megkezdí földi küldetését, hogy megmutassa Isten szerető jóságát. Az ünnep görög neve teofánia, vagyis Isten megjelenése: az Atya szózata hallatszott az égből, s a Szentlélek galamb képében szállt alá a megnyílt egekből.

Az epifánia (vagy teofánia) Isten megjelenése, működése Krisztus emberi mivoltában. Az epifánia elnevezés a görög „láthatóvá válni” igéből származik, s az Úr megjelenésének eseményeit foglalja magába: a vízkeresztkor ünnepelt eseményt: a királyok hódolatát, akik Jézusban felismerték a várt Messiást; Jézus megkeresztelkedését a Jordán folyóban; valamint a Kánai menyegző csodáját, amely Krisztus működésének első jele volt. A karácsony Istennek az emberi lét egyszerűségében való rejtőzését, az epifánia az emberi életben való megnyilvánulását mutatja – mondta egy homíliájában XVI. Benedek pápa.

Vízkereszt után Jézus megkeresztelkedésének ünneplésével fejeződik be a karácsonyi idő. Keresztelő János megkereszteli Isten egyszülött Fiát a Jordán folyóban – ezzel indul Jézus földi küldetése, nyilvános működése, hogy megmutassa Isten szerető jóságát minden ember iránt. Jézus keresztelkedése istenségének jele: igent mond az Atya akaratára.

Akkor Jézus Galileából elment Jánoshoz a Jordán mellé, hogy megkeresztelkedjék. János igyekezett visszatartani: „Nekem van szükségem a te kerzsztiségedre - mondta –, s te jössz hozzám?” Jézus ezt mondta: „Hagyd ezt most! Illő, hogy mindent megtegyünk, ami elő van írva.” Erre engedett neki. Megkeresztelkedése után Jézus nyomban feljött a vízből. Akkor megnyílt az ég, és látta, hogy az Isten Lelke mint galamb leszállt és föléje ereszkedett. Az égből szózat hallatszott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik.” (Mt 3,13–17)

Keresztelő János tudta és hangsúlyozta, hogy nem ő a Messiás, s arra sem méltó, hogy a sarusziját megoldja. Ő csak vízzel kerzsztelt, utána jön, aki

Szentlélekkel fog keresztelni. Az Úr Jézusnak nem volt szüksége arra, hogy felvegye a keresztséget, mégis megtette: egy lett közülünk, vállalta az emberi sorsot. Megkeresztelkedését rendkívüli jelek kísérték: miközben imádkozott, megnyílt az ég, és mint egy galamb, leszállt rá a Szentlélek, és szót hallatszott az égből: 'Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem'. Jézus első nyilvános mozdulatában benne volt egész élete: a Szentlélek erejével cselekszik, hogy az Atya akarata vezesse mindenben.

Jézus megkeresztelkedésekor vált nyilvánvalóvá, teljesedett be Izaiás próféta jövendölése: „Íme, az én szolgám, akit támogatok, választottam, akiben kedvem telik. Az Apostolok Cselekedete szerint: „mindenki kedves előtte, bármely néphez tartozik is, aki féli őt, és az igazságot cselekszi.”

Január 18.

Árpád-házi Szent Margit szűz

Szent Margitra, a nagy engesztelőre, IV. Béla király leányára emlékezünk ünnepén. Az Árpád-házi királylány 1270. január 18-án, huszonnyolc éves korában halt meg.

Margit 1242-ben született Spalatóban, Klissza várában (a mai Horvátország területén). Nevét Antióchiai Szent Margit, a középkor egyik legtiszteltebb női szentje után kapta, akinek ereklyéit Margit nagyatyja, II. András a Szentföldről hozta magával. Margit apja IV. Béla király, Szent Erzsébet testvére, anyja Laszkarisz Mária bizánci hercegnő volt. Édesanyja még a szíve alatt hordozta, amikor a tatárok Batu kán vezetésével 1241-ben betörték Magyarországra. Béla király megkísérelte föltartóztatni őket a Sajónál, de súlyos vereséget szenvedett, és Dalmáciába kellett menekülnie. A szülők a születendő gyermeket Istennek ajánlották, és megtörtént a lehetetlen: messze Belső-Ázsiában meghalt a nagykán, s Batu a Duna–Tisza köze táján meghódított hatalmas területeket hátrahagyva összegyűjtötte lovasait, és sietve távozott kelet felé, hogy le ne maradjon az osztozkodásról.

Béla és Mária nem vonakodott fogadalmát teljesíteni: amikor Margit hároméves lett, a veszprémi domonkos nővérek gondjaira bízta.

A domonkosok rendi családja, amelyben Margit felnövekedett, akkor még csak néhány évtizede létezett. Béla király leánya részére új kolostort építtetett a Duna egyik szigetén (Nyulak szigete, ma Margit-sziget), Buda közelében. Itt tett fogadalmat Margit 1254-ben.

Atyja kétszer is fölkereste Margitot a kolostorban házassági ajánlattal, mindkét alkalommal biztosítva őt arról, hogy a fölmentést Róma minden bizonnyal meg fogja adni, hiszen a kilátásba helyezett házasságok igen nagy politikai előnyökkel járnának. Margit mindkettőt határozottan visszautasította, atyját pedig emlékeztette arra, hogy ő ajánlotta föl egykor Istennek.

A fennmaradt szenttéavatási akták Margit nővér- és kortársainak, élete tanúinak sok értékes és hitelt érdemlő vallomását is tartalmazzák. Ezekből kiderül, hogy Margit számára magától értetődő volt a szabályok szigorú megtartása, a kemény önsanyargatás, s a legnyomorúságosabb, utálatot gerjesztő betegek szolgálatában való hősie kitartás. Nagyon gyorsan és erélyesen leszoktatta nővértársait arról, hogy benne bármi módon is a királylányt tiszteljék. Egy szolgáló, akit csodával határos módon mentett meg a megfulladástól, a szenttéavatási akták szerint így tanúskodott: „Margit jó és szent volt, mindnyájunk példaképe. Alázatosabb volt, mint mi, szolgálóleányok.”

Amikor megkérdezte Margittól egy nővér, hogyan kell imádkozni, ő csak elmosolyodott.

A szent királylány életének alapszabálya egészen egyszerűen hangzik, de a négy egyszerű tétel az evangélium egész tökéletességét magában foglalja: Istent szeretni, magamat megvetni, senkit meg nem utálni, senkit meg nem ítélni.

Margit 1270. január 18-án, huszonnyolc éves korában halt meg, szeretettől és vezekléstől elemésztve. Halála óráját derűs arccal előre megmondta László király leánya, Szent Piroska ünnepére. Nemzetünk és rendje már kezdettől fogva boldogként tisztelte, sírjához zarándokok érkeztek, és hamarosan csodákat emlegettek. Különös tiszteletben részesült véluma (apácafátyla), mely meggyógyította IV. (Kun) László királyt.

V. István (Margit bátyja) leányának, Magyarországi Máriának (1258 körül – 1323) köszönhetően, aki nápolyi királyné volt, Margit tisztelete gyorsan elterjedt Itáliában. Első ábrázolásai itt születtek. Védőszentje elsősorban a magyar ifjúságnak, a nevelő- és gyógyintézményeknek, és békességszerzőként is tiszteljük.

Boldoggáavatási perét sohasem fejezték be, de tiszteletét 1789-ben hivatalosan is engedélyezték. 1943-ban avatta szentté XII. Piusz pápa.

A magyar nyelvű Margit-legenda forrása egy 1300 körül készült és Marcellusnak, Szent Margit lelkiatyjának tulajdonított latin nyelvű legendaváltozat volt. A fordításra 1300 és 1320 között kerülhetett sor, majd a nehezen érthető szöveget 1360 és 1409 között átdolgozták. A legenda Ráskai Lea 1510-ben készült másolatában maradt fenn.

Istenünk, szüzesség kedvelője és védelmezője, Árpád-házi Szent Margit a te kegyelmedből fonta egybe a szűzi élet szépségét a jó cselekedetek érdemével. Engedd, kérünk, hogy az üdvösséges bűnbánattal visszaszerezzük lelkünk tisztaságát! A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Január 20.

Boldog Özséb áldozópap

Január 20-a az egyetlen magyar alapítású férfi szerzetesrend, a pálosok alapítójának liturgikus emléknapja.

Özséb Esztergomban született 1200 körül. Szüleit közelebbről nem ismerjük, a krónikás, Gyöngyösi Gergely pálos történetíró klasszikus tömörséggel csak annyit mond, hogy híres magyar családból származott. Gondos nevelésben részesült, a Szent István által alapított káptalani iskolába járaták. Életrajzírója szerény, hallgató, komoly fiúként jellemzi: imádság, böjt, elmélkedés érlelték hivatását. Szembetűnő vonása volt a magány szeretete, akkor érezte jól magát, ha félrevonulva elmerülhetett tanulmányaiban. Papként pedig „mindennap mély áhítattal mutatta be a szentmisét”.

Jövedelmét szétosztotta a szegények között, az olvasásnak, tanulásnak, írásnak szentelte magát. Vágyódott a pilisi erdők vadonába, de tervének megvalósítását az országra zúduló tatár betörés késleltette. Akkoriban sok remete élt Esztergom környékén, a hegyekben. Amikor a városban jártak, hogy készítményeiket eladják, és azok árából szükségleteikről gondoskodjanak, rendszerint Özséb házáat is fölkeresték. A velük való beszélgetés a magány felé hajtotta. Azonban az út a szenvedések keresztútján át vezetett.

Feladatának a lelki élet megújítását tekintette. Örömmel és elismeréssel szemlélte a két kolduló rend, a domonkosok és ferencesek munkáját, de nem csatlakozott hozzájuk. Úgy érezte, még több kell: példaadás az engesztelésre és vezeklésre. Saját élete föláldozásával mutatott utat és irányt. Négy éven át részt vett a tatárdúlás utáni újjáépítésben, majd lemondott a kanonokságról, és Vancsai István érsek engedélyével 1246-ban Szántó közelében a sziklás rengetegbe vonult. Azért választotta a remeteéletet, hogy az ima, böjt és engesztelés által esdjen kegyelmet mostoha sorsú nemzetének. Ezzel érseke kívánságát is teljesítette, aki imádságába ajánlotta megyéjét és az országot.

A pilisi remete hármass barlangja alatt, a forrás mellé letűzte a keresztet, jelszava és meggyőződése szerint: „In Cruce salus” (Keresztben az üdvösség). Később az egyesült remeték templomát is a Szent Kereszt tiszteletére szentelte. A középkori és későbbi pálos templomokban a főoltáron kívül a legszebb oltárt mindig a Szent Kereszt tiszteletére szentelték.

Özséb egy alkalommal csodálatos látomásban részesült, amely döntő hatással volt további életútjára. Egy éjjel, ima közben, az erdő mélyén sok apró lángot pillantott meg. A lángocskák egymás felé tartottak, s végül tüzes fénynyalábbá egyesültek. Özséb úgy érezte, hogy ez a különös tünemény égi jel, figyelmeztetés, hogy egyesítse a szétszórta élő remetéket.

1250-ben Pilisszántó közelében, a kesztölci völgy fölötti magaslaton templomot építettek a Szent Kereszt megtalálásának emlékére, és ehhez észak felől csatlakozott a monostor. Özséb aztán sorra járta az országban a nagyobb remetetelepeket. Először a Pécs melletti Szent Jakab-hegyi remetékhez érkezett, elkérte a Bertalan pécsi püspök által készített szabályzatukat. A két monostor egyesült, és Özsébet választották első tartományfőnökké. Özséb ezt követően Rómába indult társaival, hogy megszerezze a Szentszék jóváhagyását és megerősítését. Sikerült megnyernie Aquinói Szent Tamás pártfogását IV. Orbán pápánál, aki jóváhagyta a rendet.

Özséb huszonnégy évet töltött a Pilisben, húsz éven át szervezte, irányította, kormányozta rendjét, melyet Remete Szent Pál oltalma alá helyezett, hiszen első remeteként ő volt ennek az életformának az elindítója. Emellett szerénységében mintegy el akarta háritani magától a rendalapítónak kijáró tiszteletet, ezért Remete Szent Pál palástja alá rejtőzött.

Az 1256. évi esztergomi zsinaton mint tartományfőnök vett részt. A zsinati jegyzőkönyvet így írta alá: „Eusebius prior prov. Ord. S. Pauli Primi Eremitae” (Özséb, Első Remete Szent Pál rendjének provinciális perjele). Ebből a hivatalos elnevezésből rövidült le és lett a rend neve: pálosok.

Özséb 1270. január 20-án halt meg Pilisszentkereszten. Halálos ágyán a szabályok pontos megtartására, testvéri szeretetre és példaadásra buzdította testvéreit. Az általa alapított templom sírkamrájában temették el. A végleges egyházi jóváhagyást 1308-ban kapta meg a rend. Ekkor tértek át a Szent Ágoston szabályai szerint való életre.

A pálosok ma négy házban élnek Magyarországon, illetve egy házban Erdélyben. Emellett több száz pálos szerzetes él szerte a világon, a legtöbben Lengyelországban. A rend életének középpontjában áll a Mária-tisztelet. Ennek kifejezésekképpen a szerzetesek fehér ruhát hordanak, a rózsafüzért imádkozzák, kiemelt buzgósággal ülik meg a Mária-ünnepeket és tartják meg a szombati böjtöt. A monostorok többsége Mária-kegyhelyeken épült fel. Az 1382-ben alapított Jasna Góra-i kolostor első szerzetesei magyar földről érkezett pálosok voltak, és ma is a pálosok a kegyhely őrei. Czestochowa a rend jelenlegi központja.

Istenünk, te Boldog Özsébet az irántad való szeretetből a pilisi remeteségbe hívtad, hogy ott életét engesztelésül áldozza népéért és a szétszórtnan élő remetékét összegyűjtse. Áldozatos életéért és közbenjáró imádságára add, hogy magyar népünk hitben és szeretetben egyesüljön. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Január 22.

Orvos volt a hercegek között, és herceg az orvosok között – Boldog Batthyány-Strattmann László

Boldog Batthyány-Strattmann László nemcsak a beteg szemeket gyógyította, hanem arra is gondja volt, hogy a hit szeméit gyógyítsa, és nyitogassa azokat Isten titkaira. A boldoggá avatott hitvallóra és szemorvosra emlékezünk liturgikus emléknapján, január 22-én.

Dr. Batthyány-Strattmann László 1870. október 28-án született Dunakilitiben. Korának különös alakja volt: hercegi rangúként polgári foglalkozást választott. Diplomás orvosként, klinikai sebészeti gyakorlata közben kórházépítésbe kezdett. 1902-ben Köpcsényben nyitotta meg Magyarország első korszerűen felszerelt huszonnégy ágyas vidéki kórházát, amelynek hamarosan akkora lett a forgalma, hogy a MÁV különvonatot indított a kis nyugat-magyarországi faluba. Receptjeit, a felírt szemüveget a gyógyszerészek és a látszerészek ingyen beváltották, hiszen László doktor minden hónap végén egy összegben rendezte a számlát. Vagyonának nagy részét a szegények gyógyítására áldozta.

Címerének jelmondata: Hűséggel és szeretettel. A trianoni békediktátum következtében Köpcsényt Ausztriához csatolták (mai neve: Kittsee), a szegények orvosa ekkor körmendi kastélyába költözött népes családjával. Mivel birtokainak nagy része a határokon túl rekedt, kórházépítésbe már nem kezdhetett, így kastélyában rendezte be új kórházát a szembetegek számára.

A gyakorlati szemészet művelője volt. Rendkívüli kezűgyességének köszönhetően kiváló műtőorvos hírében állt: napi nyolcvan-száz beteget látott el feleségével, aki egyben az asszisztense is volt. Műtéti technikája elismerést váltott ki szakmai körökben. Általános orvosi érdeklődése az egész tudományágat felölelte, szakmai kapcsolatai révén állandóan tudomása volt a szemészet legújabb eredményeiről. Kevés tudományos publikációja jelent meg, de működéséről tudtak az ország határain kívül is. Számos társaság tagjai sorába választotta, de ő ritkán látogatta üléseiket. Minden idejét a gyógyításnak szentelte.

A „szegények hercege”, dr. Batthyány-Strattmann László világosan látta a vidék köz- és egészségügyi elmaradottságát, ezért karitatív tevékenységével, a maga eszközeivel igyekezett segíteni a rászorulókon.

Feleségével, Coreth Mária Teréziával tizenegy gyermeket neveltek fel szeretetben és mély istenhitben. Szívesen volt gyermekei körében, akik rajongva szerették édesapjukat.

Élete utolsó évtizedeiben naponta elimádkozta Szűz Mária kis zsolozsmáját, családjával együtt szentmisét hallgatott, este rózsafüzért imádkozott. 1916-ban feleségével, Ödön fiával és sógornőjével belépett a ferences harmadrendbe. Operáció előtt és alatt mindig imádkozott, s gondoskodott betegei lelki gondozásáról is.

A szegények orvosa volt: „orvos volt a hercegek között, és herceg az orvosok között”. Sok szenvedés után, hatvanéves korában hunyt el 1931. január 22-én.

Már másfél évtizeddel a halála után elindították boldoggáavatási ügyét, amely a következő évtizedek politikai helyzete miatt hosszú időre megtorpant. A perújrafelvétel és az azt követő eljárás azonban eredményes volt: Batthyány-Strattmann Lászlót 2003. március 23-án II. János Pál pápa boldoggá avatta.

Istenünk, te Boldog Batthyány-Strattmann László hitvallót csodálatos buzgósággal ajándékoztad meg, hogy a szegényeken és a betegeken segítsen, családjá iránt pedig a hűséget és a szeretetet gyakorolja. Az ő közbenjárására add, hogy segítséget szenvedő testvéreinknek mi is segítségére legyünk, és életünk folyamán minden körülmények között állhatatosan szolgáljunk neked. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Január 25.

Szent Pál apostol megtérése – Pál fordulása

Január 25-én Pál fordulását, Szent Pál apostol megtérését ünnepeljük.

A legkisebb az apostolok között – így ír magáról Pál. Nem találta méltónak magát az apostoli címre, mivelhogy korábban vezető szerepet játszott a keresztények üldözésében. Pál, akit ekkor még Saulnak hívtak, az „Úrnak tanítványai ellen lihegve” Damaszkuszba ment; az úton hirtelen nagy fényesség vette körül. Leesett a lóról, és látomásában szózatot hallott: „Saul, Saul, miért üldözöl engem?” Erre ő megkérdezte: „Ki vagy te, Uram?” Az így felelt: „Én vagyok Jézus, akit te üldözöl!” (vö. ApCsel 9,1–31). Az élmény hatása alatt Pál megtért, és a kereszténység nagy térítő apostola lett.

A mai ünnep ennek a fordulatnak állít emléket. Megtérésének Krisztus új szószólója névcserevel adott nyomatékot. Ettől kezdve a zsidó Saul helyett római nevét, a Paulust használta. A névcsere jelképes értelmű: az eredeti Saul a zsidók szálfatermetű első királya volt, míg a latin paulus jelentése: kicsiny. A kis termetű Pál, aki Saulként a legnagyobb volt az üldözők között, az apostolok sorában a legkisebbnek mondta magát.

Akkor tért meg és lett az ősegyház tagja, amikor az kezdett elszakadni a választott néptől, s hozzálátott a birodalom pogány népeinek misszionálásához. A törvénytől függetlenné vált keresztény irányzat teológusa és előharcosa lett.

Mint ismeretes: Pál a Szíriát és Kisázsiát összekötő út mentén fekvő Tarzusban született. Családjá Benjamin törzsébe tartozott; ragaszkodtak a zsidó hagyományokhoz. Pál tudatosan a zsidóság szigorú irányzatához, a farizeizmushoz csatlakozott, és sok kortársánál buzgóbban ragaszkodott

hozzá. Jól beszélt ugyanakkor görögül is, ismerte a hellén műveltséget és a pogány kultúrákat.

Meghívásával együtt Pál fölismerte, hogy feladata az evangélium hirdetése a pogányok között. A rá jellemző radikalizmussal járta ezt az utat. Jézus minden tanítványánál alkalmasabbá vált arra, hogy a legkülönbözőbb fölfogású és képzettségű emberek nyelvére lefordítsa az evangéliumot. Zsidó volt a zsidóknak, görög a görögöknek. Mindenkinek mindene lett. Megtérése után azonnal megkezdte a missziót, először Arábia területén, Damaszkusztól délkeletre.

A népek szent apostolának életéről – aki „Isten kiválasztott eszközeként” szóval és tettel utat tört az evangélium világban – tájékoztatást adnak levelei és az Apostolok cselekedetei.

Pál megtérése ünnepének különböző elnevezései maradtak fenn: Pál fordulása, pálfordulás; az Érdy-kódexben: Szent Pál apostolnak megfordulatja; a Debreczeni-kódexben: Szent Pál apostolnak megtérése; Beythe Istvánnál: Szent Pál megtérölése napja; a szegedi nép ajkán: Jóraforduló Pál, az apostol megtérésének ünnepe.

E nap időjárásából a termésre, a gazdasági élet kilátásaira következtetnek, hiszen az idő is lassanként a tavaszba fordul.

Az első idevonatkozó, középkori hazai följegyzés egy misekönyvünkben olvasható. Eszerint a jó idő jó termést jelent, míg a köd a jószág pusztulását, a szelek háborút. A szentesi elnépiesedett regula is így tudja: Hogyha szeles pálfordulás, akkor leszen hadakozás.

Későbbi kalendáriumi eredetű regulák is így tudják:

Ha fényes Szent Pál,

Minden termés szépen áll.

Ha Pál fordul köddel,

Jószág hüllik döggel.

Csanádapácaiak szerint, ha szép, derült az idő, akkor még annyi hideg napra lehet számítani, amennyi az esztendőből már eltelt.

Magyarbánhegyes öregasszonyai így szoktak könyörögni: Pál, fordítsd meg a rostát, hiszen ezen a napon fordul meg az idő. Ha Pál napján süt a nap, még nagy hidegekre számítottak a tél végén.

Vásárosdombó hajdani vízimolnárai e napon kiállottak a széljárást kémlelni. Ha alulról fűjt, akkor tudták, hogy még jeget kell törni – a déli szélből jósoltak tehát hideget.

Kiskanizsa öregjei szerint: páfördulás: fele kenyér. Azt akarták ezzel mondani, ha a télire eltett élelem és takarmány fele még megvan, akkor nincs baj, a család már kitelel. Székesfehérvár-Felsővároson így mondták: páfördulás: fele kenyér, fele bor. Kissé bővebb a zalaszentbalázi szentencia: fele kenyér, fele széna, fele fa. Bókaházán: Pálnak fordulása, fél tél elmúlása.

Különös somlóvidéki, orosz hiedelem volt, hogy e napon a határban minden esztendőben megfagy valaki, mert a tél megköveteli a maga áldozatát.

Január 31.

Bosco Szent János áldozópap

Bosco Szent János, a Szalézi Szent Ferenc Társaság alapítója, „az ifjúság szentje” emléknapját, égi születésnapját ünnepli ma az Egyház.

Bosco János, eredeti nevén Giovanni Melchiorre Bosco 1815. augusztus 16-án született egy parasztcsaládban, az észak-olaszországi Castelnuovo d’Astiban. Kétéves volt, amikor édesapja meghalt, így édesanyjának, Margherita Occhienának egyedül kellett felnevelnie őt és két testvérét. „Margit mama” bölcs nevelő volt, kitartásának és határokat nem ismerő hitének segítségével mélyen vallásos légkört alakított ki családjukban. János már kicsi korától fogva pap szeretett volna lenni.

Elmesélte, hogy egyszer, kilencéves korában álmot látott, amely megvilágította számára küldetését: „Legyél alázatos, erős és állhatatos” – mondta neki egy asszony, aki ragyogott, mint a nap, „és akkor, amit majd láatsz, hogy ezekkel a farkasokkal történik, akik bárányokká változnak, te is ezt fogod tenni gyermekeimmel. Én leszek a tanítómestered. A maga idejében mindent meg fogsz érteni”. János már gyermekkorától kezdve gyakran kötötte le társait bűvészmutatványokkal, amelyeket kemény gyakorlással sajátított el a munka és az imádkozás között.

Az idős Calosso atya volt első lelkivezetője, ő indította el a papi tanulmányok útján, amelyekért nagy erőfeszítéseket tett, míg végül is el kellett hagynia a családi házat, mert szembe került Antonio testvérével, aki azt akarta, hogy János inkább a földeken dolgozzon.

Diákként Chieriben létrehozta a „Vidámság Társaságát”, amelybe összegyűjtötte a városka fiataljait. Később itt járt szemináriumba is, és 1841 júniusában pappá szentelték. Akkori lelkivezetője, Cafasso atya azt tanácsolta neki, hogy tökéletesítse tanulmányait az egyházi kollégiumban. Közben Don Bosco maga köré gyűjtötte az első gyermekeket, és megszervezte a vasárnapi oratóriumot, az első időkben mindig máshol, később azonban megmaradtak Valdoccóban.

Édesanyja már idős asszonyként elfogadta a meghívást, hogy Torinóba menjen, és segítsen fiának. A gyermekek számára ő lett „Margit mama”. Don Bosco elkezdett szállást adni az otthontalan árváknak. Szakmát tanított nekik, és arra nevelte őket, hogy szeressék az Urat; együtt énekelt, játszott és imádkozott velük.

Az első gyermekekből lettek később az első munkatársai is. Így fejlődött ki az a híres nevelési módszer, amit „megelőző módszernek” nevezünk:

„Legyetek a gyermekekkel, előzzétek meg a bűnt ésszel, hittel és szeretettel. Legyetek szentek, és szentek nevelői. Vegyék észre a gyermekeink, hogy szeretjük őket!”

Idővel az első munkatársakból IX. Piusz pápa segítségével köszönhetően létrejött egy szerzetestársaság, melynek célja a fiatalok megmentése, küzdve a szegénység minden fajtája ellen. Mottójuk a következő: „Lelkeket adj nekem, Uram, minden mást vegyél el!” A fiatal Savio Domonkos lett a megelőző módszer első gyümölcse.

A Segítő Szűz Mária, aki mindig támogatta Don Boscót a művében, számtalan kegyelmet ajándékozott neki, köztük egészen különlegeseket is, és mindig volt elegendő pénz is a vállalkozásokhoz. Segítette a róla elnevezett bazilika megépítését is. Szűz Mária segítségével Mazzarello Máriával megalapította a Segítő Szűz Mária Leányai Intézményét. A jótevőkkel és laikus segítőkkel együtt létrejött a Szalézi Munkatársak Egyesülete.

Don Bosco 72 éves korában, a munkától kimerülve halt meg 1888. január 31-én. Ma már a Szalézi Család az egész világon jelen van. II. János Pál pápa Don Boscót halálának századik évfordulóján a „fiatalság atyjának és tanítójának” nevezte.

„Ha azt akarjuk, hogy meglássák rajtunk az emberek, hogy mi a növendékeink örök boldogságáért fáradozunk, és őket a sajátos feladataik teljesítésére tanítjuk meg, akkor mindenekelőtt szükséges, hogy sohase feledkezzetek meg arról, hogy ti e szeretett ifjak szüleit helyettesítitek. Ezekért az ifjakért mindenkor szeretettel munkálkodtam, tanultam, és teljesítettem papi szolgálatomat, de nemcsak én magam, hanem az egész Szalézi Társaság is. Rövidnek éppen nem mondható eddigi életemben, fiacskáim, hányszor meg kellett győződnöm e nagyszerű igazságról! Könnyebb dolog valakire megharagudni, mint őt elviselni; könnyebb a gyermeket megfenyíteni, mint őt meggyőzni; sőt, nyíltan megmondom: türelmetlenségünkben és önkényeskedve kényelmesebb dolog a makacsokat büntetgetni, mint határozott és nyájas türelmünkkel őket megjavítani.”

(Részlet Bosco Szent János levelezéséből)

Istenünk, te Bosco Szent János áldozópap személyében atyát és tanítómestert ajándékoztál a fiataloknak. A mi szívünk szeretetét is gyújtsd lángra, hogy egészen neked éljünk, és mindenkit hozzád vezessünk. A mi

Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.
